

Буџетска издвајања за науку, 2018/2019.

– Истраживање и развој –

У Републици Србији у 2018. години утрошено је 18 754 517 хиљ. РСД буџетских средстава за активности истраживања и развоја (ИР).

Удео укупних буџетских средстава за ИР у бруто домаћем производу у 2018. години износио је 0,37%.

Највећи проценат буџетских средстава за ИР у 2018. години припао је сектору државе (58,1%), а затим сектору високог образовања (27,3%). У укупним средствима за финансирање научноистраживачког рада средства од међународних организација учествују са око 10%. Нефинансијски (пословни) сектор учествује са 3,4%, док је за непрофитни сектор било намењено само 1,3% средстава.

Посматрано према друштвено-економским циљевима, највише буџетских средстава опредељених за ИР у 2018. било је утрошено за циљ Опште унапређење знања – Истраживање и развој финансирани из општих фондова универзитета – GUF (36,9%). За циљ Индустијска производња и технологија утрошено је 20,9%, а најмање средстава утрошено је за циљ Истраживање и експлоатација свемира (0,5%).

Средства која су планирана за ИР буџетом за 2019. годину (пре ребаланса буџета) износила су 15 707 513 хиљ. РСД. Највише средстава, 36,7%, планирано је за Опште унапређење знања: ИР финансирани из општих фондова универзитета.

Граф. 1. Укупни издаци за ИР према секторима (%)

1. Буџетска средства Републике Србије за истраживање и развој, према врсти подстицаја/програма и сектора, 2018.

хиљ. РСД

Програми	Укупно	Нефинансијски (пословни) сектор	Сектор државе	Високо образовање	Приватни непрофитни сектор	Међународне организације
УКУПНО	18754517	639481	10886449	5125209	246855	1856523
Основна истраживања	5646256	184693	3196880	2263963	720	-
Истраживања у области технолошког развоја	4252602	314596	2577588	1360418	-	-
Суфинансирање интегралних и интердисциплинарних истраживања	3592539	136948	2198557	1257034	-	-
Иновациони пројекти	14782	-	1982	12800	-	-
Остали програми подршке иновационе делатности	904346	-	904346	-	-	-
Научноистраживачки рад САНУ и Матице српске	144483	-	141095	-	3388	-
Научноистраживачки рад центара изузетних вредности	17600	-	17600	-	-	-
Обезбеђивање и одржавање научноистраживачке опреме и простора за научноистраживачки рад	3110	-	671	2439	-	-
Инвестиције у научноистраживачку опрему	6000	-	-	6000	-	-
Инвестиције у простор за научноистраживачки рад	838544	-	800244	38300	-	-
Међународна научна сарадња од значаја за Републику	1929023	-	29160	43340	-	1856523
Обавезе државе за учешће у програмима ЕУ	1674253	-	17311	30621	-	1626321
Обавезе државе у билатералним научним програмима	24568	-	11849	12719	-	-
Остале обавезе према међународним организацијама	230202	-	-	-	-	230202
Усавршавање кадрова за научноистраживачки рад	83182	-	41673	41509	-	-
Подстицање и стипендирање младих и надарених за научноистраживачки рад	244588	-	4450	42613	197525	-
Набавка научне и стручне литературе из иностранства и приступ научним и стручним базама података	299632	-	297132	2500	-	-
Издавање научних публикација и одржавање научних скупова	117332	3243	32072	51795	30222	-
Подстицање активности научних и стручних друштава, удружења и сличних организација на промоцију науке и технике	17500	-	-	2500	15000	-
Приоритетни програми према Стратегији	24979	-	24979	-	-	-
Други програми у складу са Стратегијом и Законом	618019	-	618019	-	-	-

Граф. 2. Удео буџетских средстава за ИР у укупним буџетским издацима за ИР, према програмима, 2018. (%)

2. Буџетска средства Републике Србије за ИР (стварни издаци) према друштвено-економским циљевима и секторима, 2018.

хилј .РСД

Друштвено-економски циљеви истраживања	Сектори – укупно	Нефинансијски (пословни) сектор	Сектор државе	Високо образовање	Приватни непрофитни сектор	Међународне организације
УКУПНО	18754517	709093	10827844	5118837	242220	1856523
Истраживање и експлоатација Земље	187253	24409	162844	-	-	-
Очување животне средине	718162	14164	703699	299	-	-
Истраживање и експлоатација свемира	87213	-	87213	-	-	-
Транспорт, телекомуникације и остале инфраструктуре	1118623	160380	957749	494	-	-
Енергија	249460	6184	243276	-	-	-
Индустријска производња и технологија	3919957	287322	3631838	797	-	-
Здравство	530422	13943	516479	-	-	-
Пољопривреда	1591587	78937	1512650	-	-	-
Образовање	944502	3243	596922	102117	242220	-
Култура, рекреација, религија и масовни медији	743324	93976	644713	4635	-	-
Политички и друштвени системи, структуре и процеси	438748	171	438577	-	-	-
Опште унапређење знања. Истраживање и развој финансирани из општих фондова универзитета	6923058	2647	53393	5010495	-	1856523
ИР у природним наукама	3233610	-	25589	1351498	-	1856523
ИР у инжењерству и технологији	1452398	1565	22078	1428755	-	-
ИР у медицинским и здравственим наукама	675696	1082	2412	672202	-	-
ИР у пољопривредним наукама	541076	-	958	540118	-	-
ИР у друштвеним наукама	702990	-	2356	700634	-	-
ИР у хуманистичким наукама	317288	-	-	317288	-	-
Опште унапређење знања. Истраживања и развој финансирани из других извора - не из општих фондова универзитета	402226	23717	378509	-	-	-
ИР у пољопривредним наукама	402226	23717	378509	-	-	-
Одбрана	899982	-	899982	-	-	-

Граф. 3. Удео буџетских средстава за ИР у укупним буџетским издацима за ИР, према друштвено-економским циљевима (стварни издаци), 2018. (%)

3. Буџетска средства Републике Србије за ИР, према друштвено-економским циљевима (усвојени буџет пре ребаланса), 2019.

хиљ. РСД

Друштвено-економски циљеви истраживања	Планирани буџет за 2018.
УКУПНО	15707513
Истраживање и експлоатација Земље	157147
Очување животне средине	603481
Истраживање и експлоатација свемира	73190
Транспорт, телекомуникације и остале инфраструктуре	933782
Енергија	202461
Индустријска производња и технологија	3276127
Здравство	442998
Пољопривреда	1402023
Образовање	792306
Култура, рекреација, религија и масовни медији	625839
Политички и друштвени системи, структуре и процеси	368205
Опште унапређење знања. Истраживање и развој финансирани из општих фондова универзитета	5769647
ИР у природним наукама	2707165
ИР у инжењерству и технологији	1212767
ИР у медицинским и здравственим наукама	561375
ИР у пољопривредним наукама	446646
ИР у друштвеним наукама	582856
ИР у хуманистичким наукама	258838
Опште унапређење знања. Истраживања и развој финансирани из других извора - не из општих фондова универзитета	337556
ИР у пољопривредним наукама	337556
Одбрана	722751

Граф. 4. Удео планираних буџетских средстава за ИР (усвојени буџет пре ребаланса) у укупним буџетским издацима за ИР, према циљевима, 2018. (%)

Методолошка објашњења и дефиниције

Извор података

Приказани подаци су резултат истраживања о буџетским издвајањима за истраживање и развој (ИР) 2018/2019. (БИН) спроведеног у 2018. години. Истраживање се односи на институције које финансирају активности истраживања и развоја, директне кориснике буџетских средстава, које су током 2018. године финансирале или је у 2019. години требало да финансирају активности истраживања и развоја – директни корисници републичког буџета који учествују у расподели финансијских средстава за истраживање и развој у Републици Србији.

Обухват и упоредивост

Истраживањем се прикупљају подаци о издвајањима за ИР из буџета према друштвено-економским циљевима, укључујући сва финансирања међународних програма ИР или установа у иностранству. Циљ истраживања је праћење истраживачко-развојне политике државе преко њеног финансирања истраживачко-развојних активности.

Извештај су попуниле све институције (директни корисници буџетских средстава) које су током 2018. финансирале или је у 2019. требало да финансирају активности ИР – директни корисници републичког буџета који учествују у расподели финансијских средстава за ИР у Републици Србији.

Методологија за спровођење истраживања усклађена је са међународним стандардима које је поставио OECD и објавио у приручнику Фраскати (*The Measurement of Scientific and Technological Activities - Proposed Standard Practice for Surveys of Research and Experimental Development - Frascati Manual, 2002 и 2007; издавач: OECD*).

За праћење буџетских средстава према друштвено-економским циљевима коришћена је Номенклатура за анализу и поређење научних програма и средстава – NABS 2007, која је прописана у приручнику Фраскати. Та номенклатура сврстава друштвено-економске циљеве, као и намену утрошених средстава за ИР, у 13 категорија.

Дефиниције основних обележја

Наука је скуп систематизованих и аргументованих знања, односно спознајних чињеница, појмова, начела, података, информација, теорија, закона и законитости у одређеном историјском раздобљу о објективној стварности, тј. природи и друштву, до којег се дошло применом објективних научних метода, а којима је основна сврха и циљ спознаја закона и законитости о прошлости, садашњости и будућности природних и друштвених појава и повећање ефикасности рада у свим доменима људских активности.

Научна истраживања су теоријски или експериментални рад који се предузима ради стицања нових научних сазнања и повећања свеукупног људског знања. Научним истраживањима се сматрају основна и примењена истраживања.

Научноистраживачки рад је систематска стваралачка активност којом се, применом научних метода, стичу нове научне спознаје, односно стваралачки се користи постојеће знање за нове примене. То је стваралачки рад на освајању нових знања, а циљ му је подизање општег цивилизацијског нивоа друштва и коришћење тих знања у свим областима друштвено-економског развоја.

Издаци за истраживање и развој према врсти деле се на текуће издатке (трошкове) и инвестиционе издатке.

Текући трошкови (издаци) обухватају: трошкове рада и трошкове накнада запосленима, као и остале текуће трошкове (материјалне трошкове за истраживачко-развојни рад – сировине, материјал, енергија; исплате на основу уговора о делу и ауторских уговора; дневнице, путне трошкове, репрезентацију и слично; и друге издатке).

Инвестициони издаци обухватају издатке за земљиште и грађевинске објекте; машине и опрему; патенте, лиценце, студије и пројекте; софтвер и хардвер (који подразумева укупне трошкове у вези са набавком рачунара, уређаја, система, компонената и опреме, као и трошкове набавке или развијања софтвера за сопствене потребе); и остале издатке.

Нефинансијски (пословни) сектор обухвата пословне субјекте и организације чија је примарна активност тржишна производња робе и услуга и њихова продаја по економски значајним ценама, као и истраживачко-развојне јединице у саставу пословног субјекта.

Високо образовање обухвата факултете и универзитете са јединицама у саставу: факултетима, академијама и научноистраживачким институтима, без обзира на изворе финансирања и правни статус. Овом сектору припадају и истраживачки институти и клинике под непосредном контролом или управом високошколске организације.

Сектор државе обухвата организације, службе и друга тела, осим високог образовања, која друштву пружају оне бесплатне заједничке услуге које се по тржишним условима не би могле обезбедити, а представљају израз економске и социјалне политике друштва; према дефиницији, овај сектор обухвата активности администрације, одбране и регулисања јавног реда; здравство, образовање, културу, рекреацију и друге друштвене услуге.

Сектор непрофитних организација обухвата нетржишне приватне непрофитне организације које домаћинствима пружају услуге без наплате или по ниској цени. Ове организације могу бити основане од стране удружења грађана, ради обезбеђивања робе и услуга за чланове удружења или ради опште сврхе.

Сектор иностранства обухвата организације и појединце који се налазе изван политичких граница земље, као и одговарајуће земљиште у поседу тих организација. Обухвата и све међународне организације, укључујући њихове објекте на домаћој територији. У сектор иностранства не треба укључивати опште доприносе организацијама као што су УН, ОЕСД, ЕУ и сл.

Контакт: suncica.stefanovic@stat.gov.rs, тел.: 011 2410-414
Издаје и штампа: Републички завод за статистику, 11 050 Београд, Милана Ракића 5
Телефон: 011 2412-922 (централа) • Телефакс: 011 2411-260 • www.stat.gov.rs
Одговара: др Миладин Ковачевић, директор
Тираж: 30 • Периодика излажења: годишња